

Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Trambaan, Nieuweroord

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetwetgeving en -beleid*

-definitief-

ecogroen advies

in opdracht van
Gemeente Hoogeveen

Colofon

Titel Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Trambaan, Nieuweroord

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 13-466

Status definitief

Datum 17 juni 2014

Auteur M. (Martijn) Bunskoek

Eindredactie D.J. (David) Sietses

Veldonderzoek M. (Mike) Wallink

Opdrachtgever Gemeente Hoogeveen

ecogroen advies

is een onafhankelijk

advies- en ingenieursbureau

gespecialiseerd in

ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Bunskoek, M. (2014). Quickscan natuurtoets bestemmingsplan Trambaan, Nieuweroord; Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 13-466. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	3
1.1	Doel van dit onderzoek	3
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3	Algemene opzet onderzoek.....	3
2	Gebiedsbescherming	5
2.1	Natuurbeschermingswet	5
2.2	Ecologische hoofdstructuur	5
2.3	Conclusies gebiedsbescherming	5
3	Flora- en faunawet	6
3.1	Juridisch kader	6
3.2	Onderzoeksmethode	6
3.3	Flora	6
3.4	Vleermuizen	7
3.5	Grondgebonden zoogdieren	7
3.6	Broedvogels	8
3.7	Amfibieën	8
3.8	Vissen	9
3.9	Overige soortgroepen	10
4	Geraadpleegde bronnen.....	11

Bijlagen

Bijlage 1
Bijlage 2
Bijlage 3

Samenvatting natuurwetgeving
Concept bestemmingsplankaart deelplan Trambaan
Beschermd fauna deelplan Trambaan

Samenvatting

✓ Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

Op verzoek van gemeente Hoogeveen heeft EcoGroen Advies een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Toetsing was noodzakelijk vanwege een bestemmingsplanwijziging die woningbouw mogelijk maakt aan de Trambaan in Nieuweroord.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten conflicteren met aanwezige beschermde natuurwaarden. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming.

✓ Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het bestemmingsplangebied (Buitengebied Zuid: Deelplan Trambaan) betreft een drietal erven met omliggende agrarische percelen en een camping aan weerszijden van de Trambaan ten zuiden van de Verlengde Hoogeveense Vaart bij Nieuweroord. Het zuidelijk deel van het gebied wordt doorsneden en begrenst door een tweetal oost-west georiënteerde watergangen (waaronder de Kromme Wijk).

De voorgestelde bestemmingsplanwijziging maakt woningbouw mogelijk in het gebied. Daarnaast krijgen enkele kavels de bestemming recreatie. Op termijn zullen de twee erven tussen de Verlengde Hoogeveense Vaart en de Trambaan worden gesaneerd. Het erf met camping (ten zuiden van de Trambaan) blijft in de huidige staat behouden. De watergangen ten zuiden van de Trambaan blijven eveneens in de huidige staat gehandhaafd.

✓ Conclusies beschermde gebieden

De plannen hebben geen negatieve effecten op Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg. Een vervolgtraject in het kader van de gebiedsgerichte natuurbescherming is dan ook niet aan de orde.

✓ Conclusies beschermde soorten

Flora

Geen vervolgstappen noodzakelijk. Aanbevolen wordt om de aanwezige Krabbenscheervegetaties duurzaam te handhaven ten behoeve van Groene glazenmaker.

Vleermuizen

In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de woningen op de drie erven. Bij sanering van de woningen in het gebied gaan mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Aanvullend onderzoek, ruim voorafgaand (1-2 jaar) aan de sloop is hier dan noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Geen vervolgstappen noodzakelijk.

Jaarrond beschermde nestplaatsen vogels

In de schuur op het erf aan de Trambaan 7 is een Kerkuilenkast aanwezig, waar al enkele jaren niet in wordt gebroed. In het nieuwe bestemmingsplan zal ter hoogte van Trambaan 7 woningbouw mogelijk worden. Op termijn zal dit erf dan ook gesaneerd worden. Het is mogelijk dat zich dan wel een Kerkuil heeft gevestigd in de Kerkuilenkast alhier. Voor het verwijderen ervan is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Om een dergelijk vervolgtraject te voorkomen is het aan te bevelen de kast op korte termijn (in 2014) te verwijderen en op een geschikte locatie buiten het bestemmingsplangebied te plaatsen. Vooraf dient dan wel zeker te zijn dat de soort zich niet alsnog gevestigd heeft.

Amfibieën

Bij inrichting van het gebied rekening houden met overwinterende amfibieën door ingrepen buiten het overwinteringsseizoen uit te voeren.

Vissen

Geen vervolgstappen noodzakelijk. Wel is het wenselijk bij het beheer van de watergangen rekening te houden met Grote modderkruiper door het handhaven van voldoende verlandingsvegetaties.

1 Inleiding

1.1 DOEL VAN DIT ONDERZOEK

Op verzoek van gemeente Hoogeveen heeft EcoGroen Advies een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Toetsing is noodzakelijk vanwege een bestemmingsplanwijziging die woningbouw mogelijk maakt aan de Trambaan in Nieuweroord.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten conflicteren met aanwezige beschermde natuurwaarden. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen ONTWIKKELINGEN

Het bestemmingsplangebied (Buitengebied Zuid: Deelplan Trambaan) betreft een drietal erven met omliggende agrarische percelen en een camping aan weerszijden van de Trambaan ten zuiden van de Verlengde Hoogeveense Vaart bij Nieuweroord (figuur 1.1, volgende pagina). Het zuidelijk deel van het gebied wordt doorsneden en begrenst door een tweetal oost-west georiënteerde watergangen (waaronder de Kromme Wijk).

De voorgestelde bestemmingsplanwijziging maakt woningbouw mogelijk in het gebied. Daarnaast krijgen enkele kavels de bestemming recreatie (zie concept bestemmingsplankaart in bijlage 2). Op termijn zullen de twee erven tussen de Verlengde Hoogeveense Vaart en de Trambaan worden gesaneerd. Het erf met camping (ten zuiden van de Trambaan) blijft in de huidige staat behouden. De watergangen ten zuiden van de Trambaan blijven eveneens in de huidige staat gehandhaafd.

1.3 ALGEMENE OPZET ONDERZOEK

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op veldonderzoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

Figuur 1.1 Ligging bestemmingsplangebied (groen vlak) ten zuiden van Nieuweroord.

2 Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het dichtst bij het plangebied gelegen Natura 2000-gebied is het Mantingerzand op een ongeveer 3,5 kilometer afstand. Dit Habitatrichtlijngebied is aangewezen voor tien habitattypen van de hogere zandgronden.

Gezien de afstand en aard en omvang van de plannen en het ontbreken van een ecologische relatie zijn geen negatieve effecten op Natura 2000-gebied Mantingerzand te verwachten.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** is vastgelegd in het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen bestaan van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aantasten.*

Het plangebied is niet begrensd als EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangemerkt als EHS ligt op een afstand van circa 300 meter ten oosten van het plangebied (bosperceel aan de Jan Knegtweg). Omdat geen sprake is van een functieverandering of oppervlakteverlies binnen de EHS en de aard en omvang van de ingrepen beperkt is, is aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet aan de orde.

2.3 CONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

De plannen hebben geen negatieve effecten op Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg. Een vervolgetraject in het kader van de gebiedsgerichte natuurbescherming is dan ook niet aan de orde.

3

Flora- en faunawet

3.1 JURIDISCH KADER

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de RVO van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.

3.2 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op een veldbezoek op 9 mei 2014. Het gehele plangebied (inclusief de erven) is hierbij onderzocht. De watergangen in het gebied zijn bemonsterd met een schepnet. Tijdens het bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (de zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

3.3 FLORA

Het plangebied bestaat grotendeels uit soortenarm bouw- en grasland. Op de erven en langs de watergangen zijn soortenrijkere vegetaties aanwezig. De beplantingen op de erven bestaan voor een belangrijk deel uit niet inheemse struik- en plantsoorten, maar ook enkele oudere Zomereiken en Zwarte elzen. In en langs de watergangen staan soorten als Zwarte els, Waterzuring, Liesgras, Gele lis, Pitrus, Veenwortel, Pinksterbloem, Fluitenkruid, Grote brandnetel, Krabbenscheer en Gewone vogelmelk (Ff-wet tabel 1). De groeiplaats van Krabbenscheer is aangetroffen in de Kromme Wijk nabij de ingang van de camping (Trambaan 6), het betrof zeker 50 planten. Ten zuiden van het plangebied, langs de Oude Wijk, is een zeer grote groeiplaats van Krabbenscheer aangetroffen. Krabbenscheer is een belangrijke plant voor de strikt beschermde Groene glazenmaker (Ff-wet tabel 3 / HR IV), zie hiervoor paragraaf 3.9. Ook de laag beschermde Gewone vogelmelk (5 exemplaren) staat langs de Kromme Wijk nabij de ingang van de camping.

Omdat binnen het nieuwe bestemmingsplan de Kromme Wijk in de huidige vorm gehandhaafd blijft is de groeiplaats van Gewone vogelmelk niet in het geding. Het aanvragen van een ontheffing is overigens voor deze soort niet aan de orde, omdat bij ruimtelijke ontwikkelingen voor laag beschermde soorten een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Vanuit de zorgplicht wordt wel aanbevolen de plant te ontzien. Voor de Groene glazenmaker is het wenselijk

de aanwezige Krabbenscheer-vegetatie duurzaam te beheren (gefaseerd schonen, waarbij minimaal 50% van de groeiplaats intact blijft).

3.4 VLEERMUIZEN

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming.

In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de woningen op de drie erven. De eventuele verblijfplaatsen bevinden zich hier onder dakpannen op het dakbeschoot. Mogelijk is de spouwmuur van de woning aan de Trambaan 7 ook bereikbaar voor vleermuizen via de dakpannen op de overstekken.. Bij sanering van de woningen in het gebied gaan mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Aanvullend onderzoek, ruim voorafgaande (1-2 jaar) aan de sloop is hier dan noodzakelijk. De schuren op de verschillende erven en ook de aanwezige bomen in het plangebied zijn niet geschikt als verblijfplaats van vleermuizen

Het plangebied wordt naar verwachting ook (in beperkte mate) gebruikt als foerageergebied door bijvoorbeeld Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis afkomstig uit omliggende woonkernen. Als gevolg van de beoogde ontwikkelingen worden er echter geen negatieve effecten verwacht op potentiële vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Het gebied zal ook in de eindsituatie geschikt zijn voor vleermuizen.

3.5 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

In het plangebied zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van recent gebruikte verblijfplaatsen van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. In de schuur op het erf aan Trambaan 7 zijn wel veel oude uitwerpselen van Steenmarter (Ff-wet tabel 2) aangetroffen, deze verblijfplaats is al langere tijd niet meer in gebruik. Geschikt leefgebied of (potentiële) verblijfplaatsen van andere strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied niet aangetroffen en kunnen daarom binnen de invloedssfeer van de ingrepen worden uitgesloten. Een vervolgetraject is dan ook niet nodig.

Binnen de invloedssfeer van de ingrepen zijn wel vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten zoals Huisspitsmuis, Rosse woelmuis, Veldmuis, Bosmuis, Bunzing, Hermelijn, Aardmuis, Gewone bosspitsmuis, Mol en Egel te verwachten. Ook komt Haas in het plangebied voor.

Bij de werkzaamheden gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Schade aan deze soorten kan geminimaliseerd worden door de werkzaamheden uit te voeren in de periode september – oktober. Dit valt namelijk buiten de kwetsbare voortplantings- en voor de overwinteringsperiode van de meeste soorten.

3.6 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek gebaseerd is op één veldbezoek, kon geen volledige broedvogelinventarisatie worden uitgevoerd. Op basis van veldwaarnemingen, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is het echter wel mogelijk een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Op het erf aan de Trambaan 6 zijn Huismussen aangetroffen, naar verwachting broeden deze ook hier. Nestplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd. Aangezien dit erf in de huidige vorm behouden blijft in het bestemmingsplan zijn deze nestplaatsen niet in het geding. Op de andere erven zijn geen Huismussen waargenomen. Omdat begin mei veel jonge Huismussen uitvliegen en nog worden bijgevoerd door de ouders zijn ze in deze periode goed vast te stellen. Dit opvallende gedrag is op de te saneren erven niet waargenomen, Huismus wordt hier daarom uitgesloten.

In de schuur op het erf aan de Trambaan 7 is een Kerkuilenkast aanwezig, waar tijdens het veldbezoek niets in is aangetroffen (eieren, braakballen, schijfsporen), volgens de lokale bewoner is er al een paar jaar niet in gebroed. In het nieuwe bestemmingsplan zal ter hoogte van Trambaan 7 woningbouw mogelijk worden. Op termijn zal dit erf dan ook gesaneerd worden. Het is mogelijk dat zich dan wel een Kerkuil heeft gevestigd in de Kerkuilenkast alhier. Nestplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen ervan is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. Om een dergelijk vervolgtraject te voorkomen is het aan te bevelen de kast op korte termijn (in 2014) te verwijderen en op een geschikte locatie buiten het bestemmingsplangebied te plaatsen (dit kan het beste in overleg met een lokale (Kerk)uilenwerkgroep gebeuren). Vooraf dient dan wel zeker te zijn dat de soort zich niet alsnog gevestigd heeft, Kerkuil kan in goede muizenjaren namelijk bijna jaarrond broeden.

Broedvogels zijn in het bestemmingsplangebied grotendeels beperkt tot de erven. Soorten die hier zijn aangetroffen of te verwachten zijn Spreeuw, Roodborst, Winterkoning, Zwartkop, Witte kwikstaart, Zwarte roodstaart, Tjiftjaf, Vink, Ringmus (Rode Lijst: *gevoelig*), Houtduif, Koolmees en Heggenmus. Langs de watergangen zijn Wilde eend en mogelijk Waterhoen als broedvogel te verwachten.

Werkzaamheden die in gebruik zijnde broedlocaties van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor begin maart en na eind juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

3.7 AMFIBIEËN

Poelkikker en Alpenwatersalamander

Tijdens het veldonderzoek is speciaal gelet op de aanwezigheid van strikt beschermde amfibieënsoorten zoals Poelkikker (Ff-wet tabel 3 / HR IV) en Alpenwatersalamander (Ff-wet tabel 2) in het plangebied. Deze soorten zijn namelijk uit de nabije omgeving van het gebied bekend (Van Uchelen 2010, Creemers & Van Delft 2009, eigen waarnemingen Ecogroen Advies). Tijdens het veldbezoek zijn alle watergangen afgelopen en zijn op zicht en gehoor de aanwezige kikkers gedetermineerd en zijn met een schepnet bemonsteringen uitgevoerd. Hierbij zijn ondanks de aanwezigheid van geschikt biotoop geen Poelkikkers vastgesteld, maar zijn wel op twee locaties mannelijke exemplaren van Alpenwatersalamander gevangen (zie kaart bijlage 3).

In het gebied is naar verwachting geen sprake van een populatie Poelkikkers maar wordt de soort sporadisch aangetroffen tussen de aanwezige Bastaardkikkers. Voor de volledigheid wordt gemeld dat in een populatie Bastaardkikkers vaak enkele exemplaren van Poelkikker aanwezig zijn. Bekend is

namelijk dat in populaties van Bastaardkikker altijd een klein percentage Poelkikkers ontstaat vanwege de typische genetische eigenschappen van Bastaardkikker (triploïd) (Blommers-Schlössers 1992). De aanwezigheid van twee mannelijke Alpenwatersalamanders in de voortplantingsperiode van de soort in watergangen met geschikt biotoop duidt op de aanwezigheid van een populatie.

Omdat de watergangen in het nieuwe bestemmingsplan in de huidige vorm gehandhaafd blijven is de populatie van Alpenwatersalamander niet in het geding. Ook zal geen schade optreden aan sporadisch voorkomende Poelkikkers. Het aanvragen van een ontheffing voor deze strikt beschermde soorten is dan ook niet noodzakelijk. Wel bestaat de kans dat er door inrichtingswerkzaamheden in de overwinteringsperiode van beide soorten individuen worden geschaad door het verwijderen van ruigvegetaties, slootoevers, beplantingen, takkenrillen en steenhopen. Beide soorten overwinteren namelijk op het land op dergelijke locaties. Aanbevolen wordt dan ook de werkzaamheden zorgvuldig uit te voeren en te werken buiten het kwetsbare overwinteringsseizoen.

Overige beschermde amfibieën

Overige strikt beschermde amfibieënsoorten worden in het plangebied niet verwacht, omdat geen populaties bekend zijn en potentieel leefgebied ontbreekt. Wel zijn enkele laag beschermde amfibieënsoorten te verwachten in het gebied als Bastaardkikker, Kleine watersalamander en Gewone pad (alle Ff-wet tabel 1). Van deze soorten is zowel voortplanting als overwintering te verwachten in het plangebied.

Bij de werkzaamheden gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van deze laag beschermde amfibieën verloren. Het aanvragen van een ontheffing is echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Effecten op laag beschermde amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden.

3.8 VISSEN

Alle watergangen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek intensief bemonsterd met een schepnet. Hierbij is, naast de niet beschermde Giebel, Tiendoornige stekelbaars en Zeelt, ook de strikt beschermde Grote modderkruiper (Ff-wet tabel 3) vastgesteld in de Kromme Wijk (zie kaart bijlage 3). Het betrof een onvolwassen exemplaar (figuur 3.1), wat duidt op voortplanting in het peilvak waar de Kromme Wijk onderdeel van is.

Omdat in het nieuwe bestemmingsplan de watergangen met geschikt leefgebied voor Grote modderkruiper gehandhaafd blijven is geen schade aan individuen of de populatie te verwachten. Een vervolgtraject is dus niet noodzakelijk. Wel is het wenselijk bij het beheer van de watergangen rekening te houden met de soort door het handhaven van voldoende verlandingsvegetaties door een gefaseerd schoningsregime.

Figuur 3.1: De in de Kromme Wijk aangetroffen Grote modderkruiper (Foto: M. Wallink)

3.9 OVERIGE SOORTGROEPEN

Zwaarder beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen en ongewervelden zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen en worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor deze soortgroepen niet aan de orde. Wel komt Krabbenscheer voor in de Kromme Wijk in het plangebied (zie paragraaf 3.3). Vegetaties van deze plantensoort zijn van belang voor de eiafzet en als opgroeibiotoop voor de larven van de strikt beschermde Groene glazenmaker (Ff-wet tabel 3 / HR IV) die sporadisch in de omgeving van Hoogeveen wordt aangetroffen. Het is dan ook wenselijk om groeiplaatsen van Krabbenscheer duurzaam te handhaven en (waar mogelijk) uit te breiden.

4

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Blommers-Schlösser, R.M.A. (1992). De groene kikkers in Nederland; Samenstelling van populaties, oecologie, verspreiding en bedreiging. De Levende Natuur, 1992, nr. 1.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, A.J. Scheper & P.P. Schollema (2008). Vissenatlas Groningen Drenthe; Verspreiding van zoetwatervissen in Groningen en Drenthe in de periode 1980 – 2007. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse fauna 9. nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate survey – Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Uchelen, E. van (2010). Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Internet

- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)
- Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)
- Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)
- Kaartviewer EHS Provincie Drenthe (<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehs2013.html>)

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd¹. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit en op www.drloket.nl.

¹ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Concept bestemmingsplankaart deelplan Trambaan

Bijlage 3: Beschermd fauna deelplan Trambaan

